

Factsheet 9

Focus op bijdrage in natura

Versie nr. 6 d.d. 13 juli 2016

Inhoudsopgave

I.	HET JURIDISCH KADER	3
II.	WAT ZIJN BIJDRAGEN IN NATURA?.....	4
III.	DE AANPAK TEN AANZIEN VAN BIJDRAGEN IN NATURA.....	5
IV.	BOVENGRENS VAN BIJDRAGEN IN NATURA.....	8

I. Het juridisch kader

Bijdragen in natura in de vorm van werken, goederen, diensten, grond en onroerend goed waarvoor geen door facturen of documenten met gelijkwaardige bewijskracht gestaafde contante betalingen zijn verricht, kunnen subsidiabel zijn overeenkomstig artikel 69 van [Verordening \(EU\) nr. 1303/2013](#), waarin ook een aantal specifieke voorwaarden worden gesteld.

Nieuw in het Interreg 2 Zeeën Programma 2014-2020 is dat bijdragen in natura in de vorm van **uitrusting subsidiabel** zijn, mits is voldaan aan de eisen in deze factsheet.

Bijdragen in natura in de vorm van **onbetaald vrijwilligerswerk** zijn ook in het kader van het Interreg 2 Zeeën Programma 2014-2020 **niet subsidiabel**.

II. Wat zijn bijdragen in natura?

Bij bijdragen in natura wordt afgeweken van het beginsel van 'werkelijke kosten die daadwerkelijk door de partner zijn gemaakt'. Volgens het bovengenoemd juridisch kader geldt voor bijdragen in natura dat:

- a) zij een bijdrage zijn aan het project
- b) zij onder de verantwoordelijkheid vallen van een publiek- of privaatrechtelijke begunstigde
- c) zij voldoen aan specifieke en nauwkeurig omschreven voorwaarden

De bovengenoemde drie punten kunnen als volgt worden uitgewerkt:

1. Er zijn twee vormen van bijdragen die partners aan een project kunnen leveren: bijdragen in contanten of bijdragen in natura¹. De bijdragen in natura van een bepaalde partner worden beschouwd als onderdeel van diens bijdrage aan een project en mogen dus niet hoger zijn dan het bedrag van zijn bijdrage.
2. Het beheer van de bijdragen in natura valt onder de verantwoordelijkheid van de officiële projectpartners. Als de bijdragen in natura afkomstig zijn van externe instellingen, bedrijven of organisaties, moet duidelijk zijn dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid berust bij de officiële projectpartners die de bijdragen in natura ontvangen, en dat er geen EFRO wordt uitgekeerd aan de externe organisatie die de bijdrage in natura levert.
3. Bijdragen in natura dienen te voldoen aan een aantal specifieke en nauwkeurig omschreven voorwaarden. Volgens artikel 69 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 worden alleen bepaalde soorten bijdragen beschouwd als 'in natura'.

Deze drie punten kunnen nog verder worden uitgewerkt. Daarbij geldt het volgende:

1. Bijdragen in natura berusten in de meeste gevallen niet op specifieke en nauwkeurig omschreven uitgaven. Bij bijdragen in natura wordt afgeweken van het beginsel van 'werkelijke kosten'. De kern van bijdragen in natura is dat de projectpartner geen daadwerkelijke uitgaven heeft gedaan. Maar de begunstigde moet er wel op een of andere manier voor zorgen dat deze middelen beschikbaar zijn om het project uit te voeren en dit kan als partnerbijdrage worden geaccepteerd. Artikel 69, lid 1 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 bepaalt echter duidelijk dat *"de aan de concrete actie betaalde overheidssteun die bijdragen in natura omvat, aan het einde van de concrete actie niet hoger is dan de totale subsidiabele uitgaven, exclusief bijdragen in natura"*. Dat betekent dat voor een afzonderlijke partner het maximale bedrag van aan het project toegekende bijdragen in natura niet hoger mag zijn dan de eigen bijdrage van die partner.
2. Bijdragen in natura moeten altijd worden gedeclareerd onder de bron van de financiële bijdrage van de partner aan het project maar ook als een kostenpost in de financiële declaraties van de partner. Bij de bijdragen in natura kan het gaan om interne middelen (d.w.z. van de projectpartner zelf) of om externe middelen (d.w.z. andere organisaties die niet deelnemen aan het project). Het moet echter wel duidelijk zijn dat de projectpartner die een bijdrage in natura ontvangt, verantwoordelijk is voor het bewaren van de vereiste onderbouwende documenten (bijv. een onafhankelijke beoordeling van de waarde van deze bijdragen).
3. Ingeval de bijdrage in natura aan een projectpartner wordt geleverd door een externe partij, dient de bijdrage in natura te worden beschouwd als een donatie aan het project. Deze donatie kan diverse vormen hebben. Zodra deze donatie is gegeven, is deze vanzelfsprekend 'eigendom' van de projectpartner die de donatie ontvangt. Het feit dat er geen betaling plaatsvond voor deze donatie is nu juist kenmerkend voor een bijdrage in natura.

¹ Personeel dat aan een project werkt en rechtstreeks bij een partner in dienst is, moet worden beschouwd als bijdrage in contanten (en het is ook feitelijk zo dat de gedeclareerde kosten berusten op een werkelijke betaling door de partner). Personeel dat wordt betaald door externe organisaties maar kosteloos ter beschikking worden gesteld aan het project, wordt beschouwd als een bijdrage in natura.

III. De aanpak ten aanzien van bijdragen in natura

Volgens artikel 69 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 zijn bijdragen in natura subsidiabel indien:

- a) zij bestaan uit de levering van *werken, goederen, diensten, grond en onroerend goed*;
- b) er een onafhankelijke *beoordeling en verificatie* van de waarde mogelijk is.

Daarnaast zijn bijdragen in natura alleen subsidiabel indien deze zijn voorzien in de betreffende onderdelen van het Aanvraagformulier.

In het kader van het Interreg 2 Zeeën Programma kunnen bijdragen in natura worden begroot en gedeclareerd onder de volgende begrotingslijnen:

- externe expertise en diensten
- uitrusting
- infrastructuur en bouwwerkzaamheden

Bijdragen in natura zijn subsidiabel indien zij voldoen aan de voorwaarden van artikel 69 van Verordening (EU) nr. 1303/2013.

Bijdragen in natura in de vorm van professioneel en onderzoekswerk zijn subsidiabel onder begrotingslijn 'Externe expertise en diensten' mits zij bestaan uit:

- professioneel en onderzoekswerk dat wordt betaald door een externe organisatie (die geen projectpartner is).

Bijdragen in natura in de vorm van professioneel en onderzoekswerk dat wordt betaald door een externe organisatie, is alleen subsidiabel als het verrichte werk **niet wordt betaald** (noch als externe consultant noch als werknemer in dienst) **door een van de partnerorganisaties van het project**.

❖ Voorbeeld – professioneel/onderzoekswerk

Als een hoogleraar tijdelijk voor een project werkt maar zijn salaris wordt betaald door de universiteit waar hij werkt (en die universiteit is niet een van de projectpartners), mogen de kosten voor zijn werkzaamheden worden gedeclareerd door een van de projectpartners, mits er geen betaling aan de universiteit plaatsvindt voor zijn werk. In deze situatie is het heel belangrijk dat de wet- en regelgeving op het gebied van overheidsopdrachten worden nageleefd: de externe dienstverlener (universiteit) **ontvangt geen betaling** voor het werk van de hoogleraar; de tijd die hij aan het project besteedt, vormt een donatie aan het project.

In dit voorbeeld gaat het er met name om dat de projectpartners niet betalen voor het werk dat de hoogleraar verricht. De universiteit heeft dus betaald voor de tijd die de hoogleraar aan het project besteedt, maar heeft dit **gedoneerd** aan het project. Het project heeft hier nooit voor betaald, dus hebben de begunstigen geen werkelijke kosten gemaakt. De waarde van de bijdragen in natura (door de universiteit betaalde werkelijke kosten) moeten bij een audit gerechtvaardigd kunnen worden.

Bijdragen in natura in de vorm van **uitrusting** zijn **subsidiabel** onder de begrotingslijn 'Uitrusting', mits de waarde van de bijdrage niet hoger is dan de algemeen geaccepteerde prijs op de markt en deze waarde onafhankelijk kan worden beoordeeld en geverifieerd. Een bijdrage in natura in de vorm van uitrusting kan subsidiabel worden geacht mits de uitrusting niet eerder door middel van een Europese subsidie werd betaald of gefinancierd.

Bijdragen in natura in de vorm van **onroerend goed en grond** moeten voldoen aan de volgende eisen:

- Indien de bijdrage bestaat uit het gratis ter beschikking stellen van onroerend goed dat wordt gebruikt voor het beheer en de uitvoering van het project zonder dat er interventie door het project plaatsvindt om de aard van het onroerend goed aan te passen of te verbeteren (bijv. ter beschikking stellen van een vergaderruimte voor een conferentie, ter beschikking stellen van kantoorruimte voor projectbeheer, enz.), wordt de bijdrage in natura opgenomen onder de begrotingslijn 'Externe expertise en diensten'.
- Als de bijdrage bestaat uit het gratis ter beschikking stellen van onroerend goed waarbij de aard van het onroerend goed geheel of gedeeltelijk wordt aangepast door het project in het kader van een investering, dient de bijdrage in natura te worden opgenomen onder de begrotingslijn 'Infrastructuur en bouwwerkzaamheden'. Daarbij moet echter rekening worden gehouden met de volgende punten:
 - Indien de bijdrage uit interne middelen afkomstig is (projectpartner), moet de waarde worden beoordeeld door een onafhankelijke expert of bevoegde officiële instantie, waarbij de waarde niet hoger mag zijn dan de in artikel 69, lid 3b) genoemde limiet.
 - Indien de bijdrage uit externe middelen afkomstig is (geen projectpartner) moet het voorwerp van de bijdrage (bijv. onroerend goed of grond) aan een projectbegunstigde (lead partner of projectpartner) worden gedoneerd. Er dient een geldige verklaring te bestaan dat de eigendom van het onroerend goed of de grond voor een bepaalde periode is overgedragen aan een projectbegunstigde; deze verklaring moet beschikbaar zijn voor auditspoordoeleinden. De waarde van de bijdrage die gratis aan het project wordt verstrekt, moet worden beoordeeld door een onafhankelijke expert of bevoegde officiële instantie, waarbij de waarde niet hoger mag zijn dan de in artikel 69, lid 3b) genoemde limiet (de waarde mag niet meer dan 10% bedragen van het totale subsidiabele projectbudget).
 - In het geval dat infrastructuur of land in de vorm van bijdrage in natura wordt ter beschikking gesteld en in het geval dat deze niet exclusief voor het project gebruikt wordt, kan enkel een deel van de infrastructuurkosten ingebracht worden in het project. Het gedeelte dat aan het project wordt toegewezen moet worden berekend op basis van een eerlijke, billijke en controleerbare methode. De documenten die deze methode illustreren moeten beschikbaar zijn in geval van audit of controle.
 - Bijdragen in natura die tot de openbare ruimte behoren (bijv. de ruimte tussen en in gebouwen die openbaar toegankelijk zijn, waaronder straten, pleinen, parken en open ruimtes) **zijn niet subsidiabel** in het kader van het Interreg 2 Zeeën Programma.

Bijdragen in natura in de vorm van **onbetaald vrijwilligerswerk zijn** in het kader van het Interreg 2 Zeeën Programma 2014-2020 **niet subsidiabel**.

In kind kosten worden steeds gedeclareerd door een van de projectbegunstigden (lead partner of projectpartners) maar hun ultieme bron kan buiten de organisatie van de begunstigde liggen. Het moet echter duidelijk zijn voor projectbegunstigden dat zij **verantwoordelijk zijn voor het bewaren van het auditspoor** met betrekking tot de onafhankelijke beoordeling van de waarde van deze bijdragen. Wat begunstigden declareren is de waarde van de 'donatie' aan hun organisatie voor het uitvoeren van het project. Deze 'donatie' kan zich manifesteren in verschillende vormen (tijd, land, uitrusting, etc.) en zal, eens gegeven, 'eigendom' worden van de begunstigde die verantwoordelijk is voor de declaratie van de waarde van deze bijdrage in natura. Het belangrijkste principe van bijdrage in natura is dat er geen enkele overdracht van middelen plaatsvindt voor deze 'donatie'.

Enkel partners die officieel opgelijst staan in het Aanvraagformulier kunnen bijdrage in natura declareren. Bijdrage in natura zal worden beschouwd als partnerkosten en moeten daarom gecontroleerd worden door de aangewezen eerstelijnscontroleur. De partner die de bijdrage in natura declareert draagt volledige verantwoordelijkheid aangaande eventuele onregelmatigheden die kunnen worden gedetecteerd (zelfs al bevindt de uiteindelijke bron van bijdrage zich buiten het projectpartnerschap).

In het geval dat bijdrage in nature extern is, zal de begunstigde die verantwoordelijk is voor het ontvangen van deze bijdrage een **schriftelijk akkoord** sluiten met de organisatie die de bijdrage levert. In het akkoord moeten gedetailleerde overeenkomsten staan die de controle en audit waarborgen en de beschikbaarheid van alle originele documenten die het bestaan en de subsidiabiliteit van de uitgave en de certificering ervan ondersteunen.

IV. Bovengrens van bijdragen in natura

Zoals hierboven vermeld, mogen bijdragen in natura van een afzonderlijke partner niet hoger zijn dan het bedrag van de partnerbijdrage.

N.B.:

Daarbij moet met name aandacht worden besteed aan de bijdragen in natura die de afzonderlijke partners aan het einde van het project declareren. Artikel 69 van Verordening (EU) 1303/2013 bepaalt: *“de aan de concrete actie betaalde overheidssteun die bijdragen in natura omvat, is aan het einde van de concrete actie niet hoger dan de totale subsidiabele uitgaven, exclusief bijdragen in natura”*. Dat betekent dat als een partner aan het einde van het project bijvoorbeeld 100% van zijn uitgaven in de vorm van bijdragen in natura heeft gedeclareerd, de EFRO-bijdrage die aan de partner wordt betaald € 0 bedraagt! **Daarom raadt het Programma ten sterkste aan dat er een aanzienlijk bedrag aan cash in het budget van de partner wordt toegekend, anders ontstaat er een cashflow-probleem, waardoor het project niet over voldoende geld kan beschikken.**

❖ Voorbeeld – bovengrens van bijdragen in natura

Een van de projectpartners heeft in eerste instantie het volgende geprogrammeerde budget:

TOTAAL	EFRO	Bijdragen		% EFRO
		CASH	IN NATURA	
€ 600.000	€ 360.000	€ 140.000	€ 100.000	60%

Aan het einde van het project heeft de partner niet het hele beschikbare budget uitgegeven en declareert hij alleen de volgende uitgaven:

Totaal aan gedeclareerde uitgaven	€ 200.000
Bijdragen in natura	€ 100.000

In dit geval blijft het totaal aan gedeclareerde uitgaven binnen het geprogrammeerde budget en het totaal aan gedeclareerde bijdragen in natura komt overeen met het bedrag dat oorspronkelijk was voorzien. Desalniettemin komen de gedeclareerde bijdragen in natura overeen met **50%** van het totaal aan gedeclareerde uitgaven. Volgens artikel 69 van Verordening (EU) 1303/2013 komt in dit geval de terug te vorderen EFRO-bijdrage niet overeen met 60% van de gedeclareerde uitgaven, maar slechts met 50% (d.w.z. € 100.000 aan EFRO op een totaal aan gedeclareerde uitgaven van € 200.000).